

GJALLARHORNET

Utgives av Svenska Arkeologiska

Samfundet

Årgång 39. Nr. 1. 2019

Ljusets och Gjallarhornets återkomst

Vi är snart inne i april och i helgen ställer vi fram klockan en timme och får ytterligare lite ljus på kvällskvisten. Även om den riktiga vårvärmen fortfarande lyser med sin frånvaro sjuder de uppdragsarkeologiska institutionerna av liv och många projektstarter. Det är ett fint vårtecken!

I årets första nummer kan ni bl a ta del av vilka som blivit tilldelade stipendier från Svenska Fornminnesföreningen och läsa om Svenska Fornminnesföreningens historia med anledning av dess 150-årsjubileum 2019. Uppmärksamma också kallelsen till årsmötet som kommer att gå av stapeln den 10 maj kl. 17-19 på Institutionen för arkeologi och antikens kultur i Stockholm. Innan själva årsmötet föreläser Brendan Foley, Lunds universitet, om ny forskning kring Antikythera-vrakets. Väl mött där!

Anna Tornberg

Anna.tornberg@ark.lu.se

Till minne av Jörn Staecker

Sven Kalmring

Jörn Staecker har avlidit efter en kortare tids sjukdom, endast 57 år gammal. Han var född den 27 april 1961 i Buxtehude i närheten av Hamburg. Jörn studerade vid Kiels universitet och deltog som ung student bl.a. i Svarta jorden-utgrävningen på Björkö 1990. Han doktorerade 1995 hos Michael Müller-Wille med avhandlingen *”Rex regum et dominus dominorum. Die wikingzeitlichen Kreuz- und Kruzifixanhänger als Ausdruck der Mission in Altdänemark und Schweden”*. För genomförandet av materialstudier i Lund, Uppsala och S:t Petersburg erhöll Jörn anslag från bl.a. Birkastiftelsen, Svenska institutet samt Vitterhetsakademien.

Från 1994 vikarierade han vid Institutionen för arkeologi och antikens historia vid Lunds universitet och var där ställföreträdande prefekt 1998–1999. Under denna tid ledde han seminariegrävningar vid den medeltida riksborgen Lindholmen i Skåne. Med skriften *”Dialog mit dem Tod – Die hoch- und spätmittelalterliche Bestattungssitte und Grablege Südkandinaviens”* blev han utnämnd som docent i medeltidsarkeologi 2001. Under 2002–2004 bedrev han forskning inom Riksantikvarieämbetets FoU-projektet *”Det hotade minnet - gravmonumentens vetenskapliga och kulturella värde”*.

2005–2008 undervisade Jörn som professor vid Arkeologiska institutionen vid Högskolan på Gotland i Visby. Han genomförde seminariegrävningar i Västergarn och var bl.a. utgivare av publikationsserien *”Culture Clash or Compromise”*. Jörn flyttade tillbaka till Tyskland 2008 och verkade sedan dess som professor i historisk arkeologi vid Institut für Ur- und Frühgeschichte und Archäologie des Mittelalters vid Eberhard Karls universitet i Tübingen. Under denna tid, inom ramen för programmet *”RessourcenKulturen”* finansierat av tyska forskningsrådet, underhöll och samordnade han täta samarbeten mellan olika svenska institutioner och studenterna i Tübingen.

Som forskare var Jörn uppfriskande okonventionell och känd för sitt oliktankande. Med glimten i ögat tyckte han om att ifrågasätta väl etablerade forskningsuppfattningar och utmanade kollegorna att skärpa argumenten till framlagda hypoteser. Hans för tidiga bortgång kom som en chock för det akademiska samhället. Vi kommer att minnas honom som en kunnig kollega och hängiven handledare men också som en glad och trevlig vän. Jörn var sedan 2002 ledamot av Svenska Arkeologiska samfundet. Han efterlämnar hustrun Katarina Nordström samt deras barn Hanna, Rikke och Felix.

Svenska fornminnesföreningens stipendier 2019.

Styrelsen för Svenska Fornminnesföreningen har vid möte den 13 mars 2019 beslutat att utdela följande stipendier ur föreningens fonder, helt eller delvis ur Hildebrandsfonden enl. följande

11.250 till FK Inga Ullén, Stockholm till C14-analyser av prover från den bronsålderstida kungshögen i Håga, Uppland. Anslaget utgår från Inga Nordhs fond.

5.000 till FM Staffan von Arbin, Uddevalla till dendrokronologiska analyser inom avhandlingsarbete om maritima lämningar i Bohuslans kustland.

5.000 till FK Philip Jerand, Umeå ur Nermans fond till geotekniska analyser inom avhandlingsarbete avseende sk ”härdrader” i samiska kontexter.

5.000 till FM Michael Neiss, Stockholm. Resestipendium för att tillsammans med sökanden Tekn Dr S. Wärmländer delta i EAA-konferens i Bern och där anordna ett arkeometallurgiskt seminarium. Av denna summa tas 1000 kr från Nermans fond.

5.000 till FD Anna Röst, Hägersten till osteologisk bearbetning av det brända benmaterialet från bronsåldersboplatsen RAÄ_13, Hallunda, Botkyrka sn, Södermanland.

5.000 till Prof. Sabine Sten, Visby till tolkning av det osteologiska materialet från Gotska Sandön. Samarbetsprojekt med prof. I marinarkeologi J. Rönby.

5.000 till MA Sandra Söderlind, Kiel, för studieresa till Danmark och Norge för studium för avhandling om mesolitiska handtagskärnor.

5.000 till Tekn. Dr. Sebastian Wärmländer, Stockholm. Resestipendium för att delta i EAA-konferens i Bern och där tillsammans med Michael Neiss anordna ett arkeometallurgiskt seminarium. Av stipendiesumman tas 1000 kr från Nermans fond.

5.000 till FK Birgitta Åkesson till projektet ”Liggande stenar på Söderslätt” vilket behandlar stenkammargravar inom Oxie, skytts och Vemmenhögs socknar i Skåne.

3.000 till FD Björn Hjulström till partiell undersökning av en terrassbyggnad från järnåldern vid Brandallssund i Ytterjärna sn, Södermanland.

3.000 till M. Litt. Elin Lundmark, Solna till svepelektronanalyser av färgpigment från Albertus Pictor-målningar i Härnevi kyrka. Medlen tas från Anderssons fond.

3.000 till FM Roger Wikell, Sorunda, till dokumentation av alliansvapensköldar i fast häll i Kummelnäs, Boo sn, Uppland.

2.000 till FD Svante Fischer, Stocksund till arbete om riksantikvarien Jonas Hallenbergs (1748-1834) numismatiska åtkomstuppg.

Stipendiemedlen kommer att utbetalas under april månad. Eventuella frågor kan ställas till skattmästaren Tina Rodhe: Tina.rodhe@stockholm.se, Mob. 076 12 31 804

Jan Peder Lamm
stipendiesekreterare

Janpeder.lamm@bredband.net

Svenska Fornminnesföreningen 150 år 2019! ¹

Nils Ringstedt, Nils.ringstedt@gmail.com

Föreningen bildas. De första åren.

På det första skandinaviska konstnärsmötet i Göteborg sommaren 1869 nämndes frågan om att bilda "*en svensk förening för efterforskande, bevarande och offentliggörande af forntidsminnesmärken*". Samma år – den 11 november – möttes sex konstnärer och tre andra personer för att diskutera stiftande av en sådan förening. Drivande kraft var konstnären Nils Månsson Mandelgren. Vidare deltog i mötet professorerna Mårten Winge och August Malmström, båda berömda för verk med fornnordiska motiv. De tre icke-konstnärerna var fil. dr August Sohlman, bl. a. skandinavist och redaktör för Aftonbladet, fil. dr Gunnar Hyltén-Cavallius – tidigare bl.a. chef för Kungl. Teatern samt slutligen lantmätaren P. E. Bergstrand.

Vid möte den 29 november 1869 beslöts att bilda *Svenska Fornminnesföreningen*. Det definitiva grundandet skedde först 28 februari 1870. Stiftelsemötet hölls i Stockholms Börshus. Stadgar antogs. Föreningens ändamål angavs att "*efterforska, undersöka och bekantgöra svenska minnesmärken och muntliga öfverlemningar från äldre tider, hvilka äro af intresse i etnologiskt, kulturhistoriskt och konstnärligt hänseende*". Årligen skulle ett möte hållas i någon del av Sverige. I februari skulle ett årsmöte hållas i Stockholm.

Under de första åren hölls sommarmöten, varje gång tre dagar, i Växjö, Örebro och i Visby. Diskussioner, föredrag och besök på kulturinstitutioner liksom utfärder och en rad festligheter präglade mötena. Den praktiska kulturminnesvården diskuterades särskilt mycket. Bland annat diskuterades förhållandet mellan provinsföreningar och mellan dessa och den nybildade fornminnesföreningen. Ett särskilt brännbart diskussionsämne var vilka föremål som skulle förbehållas *Statens Historiska Museum* och vad som skulle lämnas till museer ute i landsorten eller få stanna i kyrkorna.

År 1867 tillkom en ny fornminneslag. *Statens Historiska Museums* företrädesrätt till fynd hade i lagen inskränkts. Allmänt ansågs dock att detta museum alltjämt gynnades. Hårda angrepp gjordes på museet, riksantikvariern och *Vitterhetsakademien*. Försvaret för museet sköttes på ett mycket bra sätt av dåvarande amanuensen vid *Historiska museet*, fil. dr Oscar Montelius (sedermera riksantikvarie). Montelius invaldes i april 1870 i *Svenska Fornminnesföreningen*. Föreningen begärde att fornminneslagen skulle revideras. Det resulterade i att riksdagen 1873 på grundval av en proposition upphävde hembudsplikten till staten av föremål av brons!

År 1874 blev Montelius sekreterare. Han behöll den posten i 34 år fram till 1908 då han blev ordförande och förblev så till sin bortgång i november 1921. Montelius var dominerande i

¹ Texten bygger på undertecknad Nils Ringstedts bok *Svenska Fornminnesföreningen. Historik, fonder och stiftelser. Monteliusmedaljen. Övrig verksamhet. En skrift med anledning av föreningens förestående 150-årsjubileum (1869 – 2019)*. Stockholm 2017. (Design och tryck INSTANT BOOK). Uppdraget att skriva föreningens historia fick jag hösten 2013 av föreningens dåvarande ordförande. Fornminnesföreningens samlade material finns i *Antikvarisk- Topografiska Arkivet (ATA)*, Stockholm.

föreningen under dessa ca 47 ½ år! Den vetenskapliga sidan kom att överväga inklusive populärvetenskaplig verksamhet. Motsättningarna till kulturmyndigheterna upphörde.

*Oscar Montelius föddes 9 september 1843². Familjen bodde i hörnet av S:t Paulsgatan 11 och Ragvaldsgatan på Söder i Stockholm. På husväggen finns en minnestavla som berättar att Montelius föddes här. Oscar Montelius dog även i huset den 4 november 1921. Han började studera naturvetenskap på universitetet i Uppsala år 1861. Montelius lämnade 1869 universitetet med en arkeologisk doktorsavhandling i disciplinen historia. Ämnet arkeologi fanns inte då som självständigt ämne. Läsåret 1862 – 1863 var Montelius extraelev och åhörare på föreläsningar vid Tekniska Högskolan i Stockholm samt undervisade i historia vid Staafska skolan. Han anställdes 1863 vid Vitterhetsakademien som biträde vid Historiska museet för att förbereda det skandinaviska naturforskarmötet i Stockholm den sommaren. Senare det året tjänstgjorde Montelius i museet med visningar. I Uppsala följde Montelius föreläsningar i latin och matematik. Han läste 1864 filosofi i Uppsala och grävde den sommaren med Hans Hildebrand i högar på Värmdö. Under följande år utökades hans tjänstgöring vid Historiska museet. Montelius deltog under sitt liv i många arkeologiska konferenser – den första i Köpenhamn på sensommaren 1869 efter sin disputation i Uppsala på avhandlingen *Från jernaldern*, Första häftet. I det andra häftet finns en katalog över brakteater av guld eller brons men ingen diskuterande text.*

Kongresser och resor blev ett viktigt inslag i Montelius liv. Det framskymtar i brevväxlingen med hustrun Agda. Montelius reste mycket såväl i Sverige som utomlands. I breven till hustrun berättar han om intressanta gravar som han gräver ut. Som forskare slog Montelius igenom åren 1870 – 1876 och fick många uppdrag. I sin biografi över Montelius år 2012 skriver Evert Baudou att "Åren 1877 – 85 blev tiden för intensiva vetenskapliga strider". År 1885 kom Montelius med sin viktiga skrift "Om tidsbestämning inom bronsåldern". Typologin som Montelius tog upp ledde till motstånd från forskare som Sophus Müller i Danmark och Hans Hildebrand i Sverige. Montelius fick professors namn 1888. När Hans Hildebrand pensionerades 1907 utsågs Montelius till riksantikvarie som han var fram till 1913 då han pensionerades. Baudou skriver att Montelius tillsammans med Svenska Fornminnesföreningen skapade ett socialt kapitel som bidrog till att stärka arkeologins ställning i samhället.

*Svenska Fornminnesföreningen började 1870 utge en årsskrift, Svenska Fornminnesföreningens Tidskrift – en utgivning som pågick till 1906. Då startades Vitterhetsakademiens tidskrift *Fornvännen* – en sammanslagning av Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets akademiens månadsblad med föreningens tidskrift. Föreningens tidskrift hann dock bli en av de främsta publikationerna inom den nordiska kulturforskningen. Montelius redigerade den och lämnade också fler bidrag än någon annan. Han uppträdde även oftast som talare på mötena (ca 75 föredrag och demonstrationer åren 1875-1921). Fornminnesföreningen fick emellertid rätt att för sina medlemmar inköpa *Fornvännen* till*

² Se om Montelius i Evert Baudou *Oscar Montelius. Om tidens återkomst och kulturens vandringar*. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. Svenska lärde. Stockholm 2012.

halvt pris. *Fornvännen* blev därigenom föreningens nya forum. Här publicerades styrelseberättelser och andra meddelanden.

Ordföranden i Svenska Fornminnesföreningen

Följande personer har varit ordföranden i *Svenska Fornminnesföreningen* från dess bildande fram till idag:

- Byråchefen *Gunnar Wetterberg* (1870 – 1871) var ämbetsman, konservativ politiker, skald och tonsättare.
- Friherre *Gustaf af Ugglas* (1871 – 1874) var godsägare, ämbetsman och politiker.
- Friherre *Johan Nordenfalk* (1874 – 1877) var riksdagsman och konstmecenat.
- Friherre *Wilhelm Stiernstedt* (1877 – 1880) var riksheraldiker och numismatiker.
- *Mårten Eskil Winge* (1880 – 1891) var konstnär och historiemålare i *Götiska förbundets* anda.
- *Gustaf Upmark* (1891 – 1900) var konst- och kulturhistoriker och chef för *Nationalmuseum* från 1880.
- *Pehr Elis Sidenfalk* (1900 – 1908) var fil. dr. och överdirektör samt chef för *Statistiska centralbyrån*.
- *Otto Janse* (1908 – 1929) var bland annat tillförordnad riksantikvarie 1918 – 1923 och gjorde under sin levnad stora insatser vad gäller främst den äldre medeltidens problem.
- *Nils Edén* (1929 – 1939) var politiker, historiker men även statsminister åren 1917 – 1920. Hans doktorsavhandling var ett banbrytande arbete: *Om centralregeringens organisation under den äldre Vasatiden (1523 -94)*.
- *Birger Nerman* (1939 – 1970) var professor i arkeologi i Tartu, Estland, sedermera direktör vid *Statens Historiska Museum*. Nerman ställde bland annat systematiskt samman Gotlands rika arkeologiska järnåldersmaterial. Åren 1929 – 1939 var Nerman fornminnesföreningens sekreterare.
- *Sten Karling* (1970 – 1978) var professor vid universitetet i Tartu och senare vid *Stockholms universitet* 1947 – 1972. Karling var även sekreterare i *Konstakademien* åren 1928 – 1973.
- *Aron Andersson* (1978 – 1984) var konsthistoriker med medeltidsinriktning, var anställd vid *Statens Historiska Museum* och fick professors namn 1983.
- *Agneta Lundström* (1985 – 1991) var docent i nordisk och jämförande fornforskning och blev 1986 överintendent för *Livrustkammaren*, *Skokloster* och *Hallwylska museet*, år 1997 överintendent för *Statens sjöhistoriska museum*, *Vasamuseet* och *Marinmuseum* i Karlskrona samt 1999 – 2008 överintendent och chef för *Kungl. Husgerådskammaren*.
- *Jan Svanberg* (1991 – 2012), professor i konsthistoria vid *universitetet i Oslo* och författare till många böcker om bland annat medeltida kyrkoarkitektur, medeltida byggmästare, vidare en bok om Västergötlands medeltida stensulptur.
- *Margareta Kempff Östlind* (2012 – 2014), fil. dr. på en avhandling 1994 med titeln *Attribueringarnas mångfald. Johannes Stenrat och Hans Hesse. Den medeltida*

verkstadens produktion. Hon har varit anställd vid Riksantikvarieämbetet och vid konstvetenskapliga institutionen på Stockholms universitet.

- *Frédéric Elfver* (2014 – 2017), fil. magister och doktorand i arkeologi vid *Stockholms universitet*. Elfver har varit antikvarie vid *Kungl. Myntkabinettet* och medförfattare till volymen om Blekinges vikingatida myntskatter inom CNS-projektet (2010) samt publicerat en bok om professor skytteanus Johannes Loccenius 2014.
- Nuvarande ordförande *Pia Bengtsson Melin* (2017 -) blev doktor i konstvetenskap 2007 vid *Stockholms universitet* och har arbetat som lektor i ämnet, nu 1:e antikvarie för medeltid och kyrklig konst vid *Statens historiska museer*. I flera år var Pia Bengtsson Melin forskare på *Upplandsmuseet* inom ett projekt om Uppsala domkyrka.

Från Oscar Montelius till nutid

Föreningen utgav år 1931 boken *Jorden ger*, tillägnad landshövdingen Nils Edén som var en skicklig och värtalig ordförande – samt 1932 *Arkeologiska Studier*, tillägnad dåvarande kronprinsen Gustaf Adolf, som för övrigt gärna besökte föreningens möten (även senare då han var kung). Redan 1923 utgav föreningen publikationen *Hävd och Hembygd – Svenska Fornminnesföreningens* årsskrift. Ett andra nummer trycktes 1927. Riksantikvarien Sigurd Curman 1942 erbjöd föreningen att tillsammans med *Vitterhetsakademien* stå som utgivare av *Fornvännen* (ett samarbete som upphörde 1965). Fornminnesföreningen har haft programsamverkan med *Svenska Arkeologiska Samfundet* och *Historiska Museets Vänförening*.

År 1947 beslöt föreningen instifta en *medalj* till Montelius ära och med hans bild att ”*utdelas för framstående insatser på föreningens intresseområden, främst arkeologisk forskning, men även den yttre kulturminnesvården och museiväsendet*”. Medaljen har utdelats till flera förtjänta forskare bl.a. 1962 till Kung Gustav VI Adolf. Till och med 2016 har totalt 32 medaljer delats ut.

Över tiden har fornminnesföreningen fått ett antal *stiftelser* och *fonder* att förvalta! Genom dessa stödjer *Svenska Fornminnesföreningen* forskning inom arkeologi och medeltidens konsthistoria med en rad utmärkelser, priser och stipendier. År 1934 bildades tack vare en donation *Hildebrandsfonden* till minnet av riksantikvarierna Bror Emil Hildebrand och Hans Hildebrand (son till Bror Emil). *Hildebrandspriset* utdelas årligen till en eller ett par välförtjänta forskare. Pristagare 2016 var Bente Magnus, 2017 Kersti Markus, Tallins universitet och 2018 Ulf Näsman samt Charlotte Fabech.

Dessutom utdelas stipendier till forskare. Såväl fond som stipendier avser forskning inom bl.a. arkeologi och konsthistoria. Till föreningens hundraårsjubileum 1970 skrev dåvarande ordförande professor Birger Nerman en minnesskrift, *Svenska Fornminnesföreningen. En skildring av de första åren. Till föreningens 100-årsjubileum*. I förordet skrev Nerman bl.a. att dess ”*första år är de mångsidiga intressenas, de stora planernas, de livliga debatternas tid, då diskussionen främst rörde sig om organisatoriska frågor, ofta i skarp opposition mot de fornvårdande statliga myndigheterna. Föreningen kom dock snart till insikt om, att man spämt sina krafter allt för hårt, och i och med, att den unge Oscar Montelius efter tre sekreterare i rad i maj 1874 anmodades att övertaga sekreterareskapet, vilket han sedan beklädde i 34 år*

(därefter ordförande i 13^{1/2}) fördes föreningens verksamhet in på säkrare banor, främst på den vetenskapliga verksamheten”.

Aron Anderssons Minnesfond tillkom 1984 genom en insamling för att hylla minnet av professor Aron Andersson, som vid sin bortgång samma år var fornminnesföreningens ordförande. Stipendierna ur denna fond avser forskning i medeltidens konst- och kulturhistoria. Birger Nermans Minnesfond instiftades 1985 för att hylla minnet av professor Birger Nerman, som åren 1939-1969 var Svenska Fornminnesföreningens ordförande. Stipendierna avser arkeologisk forskning.

Inga Sernings Minnesfond tillkom 1987 med ändamål att utdela stipendier ”som stöd för arkeometallurgisk forskning”. Sten Karlings Föreläsningsfond tillkom 1988 med syfte att ”befrämja Svenska Fornminnesföreningens verksamhet, främst genom att ekonomiskt möjliggöra inbjudan av goda föreläsare från in- och utland inom föreningens intresseområden”.

Efter en donation 2014 till föreningen av docent Lennart Karlsson bildades Stiftelsen Mandelgrenpriset som delas ut till fotograf, tecknare eller annan bildkonstnär som är verksam i Sverige och som sakligt och med estetisk medvetenhet i bild dokumenterat svensk konst från vendel-, vikinga- eller medeltid. Mandelgrenpriset delades första gången ut 2016. En medalj har präglats till minne av Mandelgren och delas ut till pristagare tillsammans med summan 100 000 kr. Pristagare 2017 var Michael Neiss och 2018 Gabriel Hildebrand.

En ny fond har tillkommit, Ingrid Nords minnesfond. Det är en donation på 200 000 kronor att utdelas som stipendier till konsthistoriker och arkeologer för naturvetenskapliga provtagningar.

Antalet mottagare av stipendier och priser sedan det första priset delades ut 1936 är totalt 484. Sammanlagt har utdelats cirka 4,8 miljoner kronor ³.

Svenska Fornminnesföreningen idag.

Vad gör då Svenska Fornminnesföreningen idag? Föreningen ”har till ändamål att väcka och främja intresset för äldre tiders kultur, i främsta rummet den svenska kulturen och med huvudvikten lagd på forntid och medeltid. Föreningen har vidare att i enlighet med särskilda bestämmelser utdela priser och medaljer för förtjänstfull verksamhet inom föreningens intresseområde samt stipendier från föreningens fonder”.

Föreningen yttrar sig i frågor av intresse för föreningen bland annat till departement och myndigheter och har varje år ett intressant program för sina medlemmar. Liksom många andra föreningar idag har Svenska Fornminnesföreningen ett alltmer krympande antal medlemmar, de flesta i de övre ålderskategorierna. Det är främst de som har tid att ägna sig åt kulturella aktiviteter. Det är beklagligt för föreningens inriktning och intressanta program borde ha intresse för många fler än nuvarande medlemmar.

³ Varmt tack till Svenska Fornminnesföreningens stipendiesekreterare docent Jan Peder Lamm för synpunkter på artikeln samt uppgifter om fonder, pristagare och prissummor.

Tecknad bild föreställande Svenska fornminnesföreningens möte i Göteborg.

Utflykt till Alvastra.

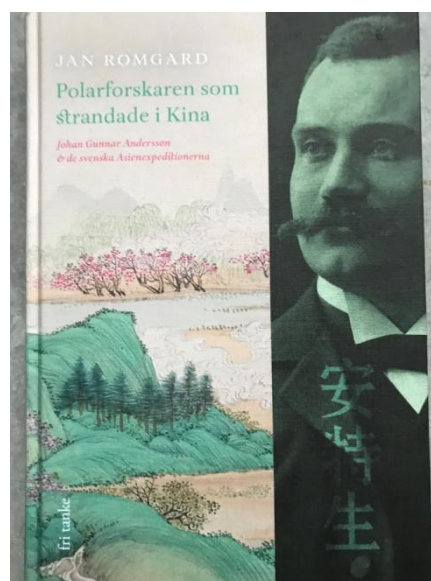
Vem var Johan Gunnar Andersson?⁴

Nils Ringstedt, Nils.ringstedt@gmail.com

Några uppgifter om Andersson

En person som förtjänar att uppmärksammas är Johan Gunnar Andersson, som betytt mycket för Kina vad gäller utforskandet av landets geologi, fynd av paleontologiska fossil samt arkeologi. Andersson gjorde stora insatser för att kartlägga Kinas förhistoria och lade faktiskt grunden till Kinas moderna arkeologi.

En nyutkommen bok av Jan Romgard beskriver hans liv och gärning i Kina under början av 1900-talet. Vad boken tar upp beskrivs senare i denna artikel. Senast Johan Gunnar Andersson nämndes i Gjallarhornet var i utgåvan 2004:4 då jag beskrev *Svenska Arkeologiska Samfundets* resa i Kina, som delvis gick i Anderssons spår. Några platser vi besökte i Kina och som gjort Anderssons arkeologiska insatser kända kommer jag att ta upp i artikeln. Den nyutkomna boken aktualiserar Andersson som är mycket känd i Kina genom det tidiga svensk-kinesiska arkeologiska samarbetet. Föremålen från Kina ledde till att Östasiatiska museet tillkom. År 2005 ägde bland annat en konferens rum i Beijing mellan svenska och kinesiska forskare. Det svensk-kinesiska arkeologiska samarbetet nämns avslutningsvis.

Boken om Andersson, skriven av Romgard.

⁴ Min information om Johan Gunnar Andersson bygger dels på uppgifter i Östasiatiska museet, dels på bland annat Magnus Fiskesjös och Chen Xingcans bok 2004, *China before China*, som utgavs i samband med utställningen *Kina före Kina* på museet. Boken är skriven på såväl engelska som kinesiska och handlar mycket om Johan Gunnar Andersson. Den är illustrerad med unika foton. Jan Romgards bok 2018 *Polarforskaren som strandade i Kina. Johan Gunnar Andersson & de svenska Asienexpeditionerna* redogör för Anderssons forskning i Kina.

Johan Gunnar Andersson föddes 1874 nära Örebro i Närke och dog 1960. Han blev tidigt intresserad av fossila föremål och läste geologi och paleontologi vid Uppsala universitet. Andersson deltog i många expeditioner till nord- och sydpolen. År 1898 deltog han i Nathorst's arktiska expedition. Året därpå företogs en färd till *Björnön* i norra Atlanten. Den expeditionen ledde till hans doktorsavhandling i Uppsala 1901, *Über die Stratigraphie und Tektonik der Bären Insel*. Åren 1901 – 1904 följde han med den svenska antarktiska expeditionen som leddes av Otto Nordenskiöld. Han publicerade många skrifter om polarforskning och fick rykte som upptäckare och vetenskapsman. Andersson kom att tillbringa nio månader som strandsatt i Antarktis. Han bodde tillsammans med två kamrater i en stenhytta som de byggt, då expeditionsfartyget förstördes av is och inte kunde hämta upp dem

År 1906 blev Andersson chef för Sveriges Geologiska Undersökning och var 2010 värd för den elfte *Internationella Geologiska Kongressen* i Stockholm. Hans forskning om järn uppmärksammades av geologer med flera i Kina som var angeläget om att undersöka vilka naturresurser som fanns i landet. Andersson inbjöds 1914 att som rådgivare vad gäller mineralförekomster besöka Kina. Han var en av flera utländska experter som kallades till republiken Kina. Medverkande till detta var geologen Erik Nyström som i många år var aktiv vid universitetet i Taiyuan i provinsen Shanxi.

År 1919 grundade Axel Lagrelius "Kinakommittén". Den kom att finansiera huvuddelen av Anderssons forskning i Kina. Ordförande för kommittén blev så småningom kronprins Gustaf Adolf (senare kung Gustaf Adolf VI). Han deltog i grävningar i Kina liksom kronprinsessan som grävde en tripod av keramik på en boplatz vid Yangjuzhen i Shaanxi.⁵

I Stockholm arrangerades av Magnus Fiskesjö vid Östasiatiska museet i november 2003 ett symposium med titeln *New Perspectives in Eurasian Archaeology – Johan Gunnar Andersson Commemorative Symposium on the Making of China in the Context of Prehistoric East West Eurasian Contacts*. Dr Li Shuicheng talade om *Ancient Interactions in Eurasia and Northwest China. Revisiting J. G. Andersson's legacy*.⁶ Han sade bland annat att Andersson var en av de tidigaste forskarna av Kinas neolitiska kulturer och framhöll hans insatser vad gäller upptäckten av Yangshao-kulturen och Pekingmänniskan. Vidare påpekade han att Andersson till en början trodde att kinesisk kultur härstammade från väst men ändrade sin uppfattning till att den utvecklades i Yangshaou och kontinuerligt därefter över Shang-perioden till nutid. Jag nämnde i mitt föredrag bland annat att *Svenska Arkeologiska Samfundets* förste ordförande var professor Bernhard Karlgren, berömd för sin forskning i det

⁵ Myrdal, Eva, *Kina före Kina*. Östasiatiska museet. Stockholm 2004.

⁶ I *Bulletin No. 75*, The Museum of Far Eastern Antiquities (Östasiatiska Museet), Stockholm 2003.

kinesiska språket och hans rekonstruktion av detta språk. Han var också kunnig när det gällde kinesiska bronser.⁷

Andersson grävde även i Vietnam. Åren 1938 -1939 forskade han sex månader i området runt Ha Long Bay och grävde på tre platser, *Danh Do La*, *Xich Tho* och *Dong Mau*. Hans bidrag till vietnamesisk förhistorisk forskning var grundläggande för landets arkeologi enligt Nguyen Kim Dung, som talade på symposiet om *Johan Gunnar Andersson's Systematic Research on Fai Tsi Long Archipelago Archaeology and the Andersson Collections Kept in Viet Nam*.⁸

Romgards bok

Jan Romgards bok berättar om Andersson och hans många resor. Professor Andersson (Kina-Gunnar) fick i Kina till uppgift att finna kol- och järnmalmfyndigheter. Han blev kvar till 1927. I Kina samarbetade han med Ding Wenjian som var geolog och utbildad vid universitetet i Glasgow.

Under svåra förhållanden besökte Andersson olika delar av landet och samlade fossil av olika slag. Det kom att handla inte bara om kol- och järnmalm utan också Kinas geologi över huvud taget. Han samlade fossil av växter och förhistoriska däggdjur och besökte olika delar av landet i detta syfte. Andersson återkom 1936 – 1938 under brinnande krig med Japan. Andersson medverkade till att bygga upp *Kinas Geologiska Undersökning*.

Hälften av det som påträffades skulle enligt avtal Sverige få behålla efter bestämning av vad fossilerna representerade. Tyvärr gick *Svenska Ostasiatiska Kompaniets s/s Peking* under 1919 i en tyfon med man och allt, lastad med det som dittills påträffats av Kinas naturhistoria. Det var bara att börja på nytt. En Kina-kommitté bildades i Sverige som stödde Andersson.

Vid sina färder genom landet fann Andersson verktyg från Kinas stenålder och blev alltmer intresserad av Kinas förhistoria och arkeologi. En dag 1920 påträffade han krukskärvor i en lössjordsvägg i byn Yangshous ravinlandskap. De var fint polykromt målade och polerade, vilket gjorde honom besviken då han trodde de var moderna. Däri hade han fel – något senare fann han inte bara skärvor utan även stenredskap i samma skikt och förstod att han påträffat en neolitisk kultur. Det var så Yangshou-kulturen upptäcktes. Utgrävningar företogs i den stora förhistoriska boplatz som påträffats.

På andra ställen och längre västerut fann Andersson vid utgrävningar liknande krukskärvor. När så småningom människor i byar västerut fick klart för sig att han letade efter krukor började många sådana säljas till honom. Först efter en tid fick han klart för sig att det var krukor från gravfält som plundrades. Anderssons samlingar ligger, som nämnts, till grund för Östasiatiska museet, vars första chef Andersson blev.

⁷ Ringstedt, N., 2003. *Swedish Archaeology and the Archaeology of Long-Distance Trade*. I *Bulletin No. 75*, The Museum of Far Eastern Antiquities (Östasiatiska Museet), Stockholm 2003.

⁸ Föredraget finns i *Bulletin No. 75*, The Museum of Far Eastern Antiquities (Östasiatiska Museet), Stockholm 2003.

Grav från berget Banshan i västra Kina, undersökt av Andersson. Graven är utställd på Östasiatiska museet i Stockholm.

Länge var Andersson övertygad om att impulserna till den fina keramiken kommit västerifrån. Först efter många år kom han fram till att det var i Kina som idéerna utvecklats! (Se ovan.) Hans geologiska, paleontologiska samt arkeologiska fynd publicerades i *Kinas Geologiska Undersöknings* publikationer och lockade forskare från andra länder till Kina. Andersson fick alltså konkurrens i sitt letande vilket också oroade honom.

En österrikisk medarbetare Otto Zdansky, som ingick i expeditionen, fann 1921 i grottor nära Zhoukoudian två fossila kindtänder som han fem år senare visade Andersson. De visade sig sensationellt vara från *Homo Erectus*, den halv miljon år gamla Pekingmänniskan. Några år senare fann en svensk forskare Bohlin ytterligare en tand. Tanderna förvaras i Uppsala. Ytterligare senare fann andra forskare delar av skalle till en förmänniska – *Homo erectus*, kallad Peking-människan. Kronprins Gustav Adolf var intresserad av kinesisk arkeologi och kom med kronprinsessan på besök till Kina och såg även en arkeologisk utgrävning.

Romgards bok är en utomordentligt intressant skildring av Anderssons liv i Kina! Vi får också veta om andra Kina-kännare som Sven Hedin, Folke Bergman och Bernhard Karlgren.

Johan Gunnar Andersson var en flitig författare

Förutom vetenskapliga skrifter i Kina och i Sverige skrev Andersson även flera populärvetenskapliga böcker om Kina. År 1926 utkom på Bonniers förlag *Draken och de främmande djävlar* (452 sid.), som tillägnats ”*två oförlikneliga vänner Doktor V. K. Ting och Överintendenten Axel Lagrelius*”. Den förre var chef för Kinas Geologiska Undersökning och den senare var ekonomisk organisatör av det svensk-kinesiska vetenskapliga samarbetet. Boken beskriver Anderssons intryck och resor i Kina.

Från arkeologisk synpunkt är kapitlet om ”*Den stora krukhandeln i Lanchow*” av intresse. Här berättas om de vackra krukor som presenterades för Andersson och förvärven av dem. Andersson hade svårt få fram uppgifter om fyndplatserna. Tillströmningen blev stor av krukor. Det visade sig att tack vare den ”*efterfrågan på dessa förhistoriska relikter som vi framkallat, hade mohammedaner samlats i hundratal på de gamla gravplatserna. Man hade grävt kors och tvärs utan någon plan, och när olika partier kommit i konflikt, hade det utkämpats formliga bataljer, där en dag en man med spaden huggit av handen på sin motståndare*”. Gravplundring var alltså orsaken till det stora utbudet av vackra krukor!

Mycket intressant är Anderssons av Bonnier 1932 utgivna bok *Den Gula Jordens Barn. Studier över det förhistoriska Kina* (413 sid.). Här skildras bland annat upptäckten och utgrävningen av Yangshou-boplatsen som var mycket stor – cirka 600 m. i längd och 500 m. i bredd och med ett kulturlager på i snitt 3 m. tjockt. Läsaren får också en bra skildring av utgrävningen av rester av Peking-människan i Zhoukoudian samt en översikt av kinesiska förhistoriska verktyg, alla fint tecknade. Boken redogör även för Anderssons utflykter för att samla geologiska prover och växt- och djurfossil.

Andersson återvände åren 1936 – 1938 till Kina. Skildringen av den tiden finns i den av Saxon & Lindström 1938 utgivna boken *Under brinnande krig*. Här skildrar han ”*det stora kinesiska folkets märkliga renässans*” liksom de krigshändelser som ägde rum till följd av japanernas ockupation. Andersson, som ju själv var polarfarare i sin ungdom, har också 1953 på Saxon & Lindströms förlag utgivit en bok i två delar *Hur vi erövrade jorden. De geografiska upptäckterna genom tidsåldrarna*. (Del 1 berättar på 614 sidor om vikingafärder och fram till och med Cooks upptäcktsresor. Del 2 beskriver på 608 sidor resor från och med Livingstone till och med sydpolsexpeditioner på 1950-talet .)

Samfundets resa till Kina

Svenska Arkeologiska Samfundet gjorde 2004 en fascinerande resa genom Kina för att besöka spännande arkeologiska platser. Resan beskrivs, som nämnts, kortfattat i Gjallarhornet 2004:4. Delvis gick resan i Johan Gunnar Anderssons fotspår. Färden planerades av Magnus Fiskesjö och undertecknad som var Samfundets ordförande, då vår resa genomfördes. Resan gjordes samma år som Östasiatiska museet arrangerade den permanenta utställningen *Kina före Kina*.⁹

⁹ Utställningen är mycket sevärd. En unik film visas från Anderssons resor, bland annat när en flodfärd gjordes med insamlat material i syfte att undvika kinesiska rövare på landsbygden.

Staty av Pekingmänniskan med Nils Ringstedt ståendes bredvid.

Professor Cheng Xincan, som är medförfattare till *China before China*, träffade jag på symposiet 2003 och i samband med Kinaresan. Han är arkeolog och var då anställd i *Institute of Archaeology at the Chinese Academy of Social Science*, som vår resegrupp besökte i Beijing. Resan leddes av nu framlidne Kina-kännaren Per-Olow Leijon eftersom Magnus fick förhinder.

Bland annat besökte vi *Yangshou* och *Zhoukoudian*. Färden till Yangshou bjöd på spänning. Det hade regnat våldsamt. Bussen tog in på en smal väg. Det visade sig vara ett stort hål i vägen som var förvandlad till smörig lervälling. Alla fick gå ur bussen som tom fortsatte och kunde passera över den trasiga vägsträckan. Per-Olow ville avbryta färden på grund av att det såg riskabelt ut att fortsätta. Våldsamma protester gjorde att han beslöt att vi skulle fortsätta. Vi hade flera hisnande upplevelser på den slingrande vägen upp och ner för dalgångar.

Till slut efter cirka 9 kilometer stoppades bussen av en paraplyförsedd man från *Yangshou Cultural Museum*. Dåligt väder hade medfört att vägbanan över ravinen, som vi nått, rasat¹⁰. Vi fick klättra nerför ravinsidan i leran och uppför den motsatta. Därefter vandrade vi i det märkliga lössjordslandskapet mot byn Yangshou. På åkrarna vid ena sidan av vägen såg vi

¹⁰ Andersson beskriver i en skrift hur ravinlandskapet i lössjordsområdet runt Yangshou uppkommit.

många krukskärvor. I lössjordsprofilen på andra sidan vägen syntes massor av krukskärvor och benbitar – precis så som Andersson upplevde sitt besök i Yangshou!

Museet, som vi besökte, byggdes och invigdes på 80-årsdagen efter den neolitiska boplatsens upptäckt och innehöll krukor och stenartefakter från Yangshou-kulturen. Det var en märkligt tyst och stillsam by med få synliga invånare. Vi upplystes om att den drabbats av den pågående aidsepidemin beroende på dålig hygien vid den mobila blodgivarcentralen i en skandal som drabbade tusentals människor! Per-Olov Leijon antog att det också kunde bero på att man i byn fått order om att inte ta kontakt med oss. Myndigheterna visste att byborna grävt upp egna krukor och kanske ville sälja¹¹ dem till oss!

I Zhoukoudian besökte vi flera grottor. I den grotta, där rester av Peking-människan återfanns, visar en skylt ett stycke upp på väggen platsen, där fynd gjordes. Taket hade rasat ner för ca 200 år sedan. I en museihall utanför grottorna finns en del benrester att se, bland annat ett skallben i en monter. Johan Gunnar Anderssons porträtt finns på en skylt utanför grottorna och en skulptur av Peking-människans huvud likaså. Anderssons insatser nämns för övrigt på flera skyltar i området.

Samarbete Sverige - Kina

Under vår resa hade vi ett möte på *Chinese Academy of Social Sciences* med deras arkeologer och diskuterade möjligt *samarbete* mellan Sverige och Kina. Denna fråga togs även upp vid en middag, som svenska ambassaden bjöd på och med kinesiska arkeologer/professorer närvarande. Enligt Per-Olows referat föreslog jag utbyte av relevant litteratur på västerländska språk, studiebesök av arkeologer i respektive länder, ordnande av praktikplatser i respektive länder och deltagande i fältarbeten i våra länder samt en gemensam utställning mellan Sverige och Kina för att belysa Johan Gunnar Anderssons insatser för kinesisk arkeologi samt exponering av några av hans fynd¹².

Ambassadör Börje Ljunggren skrev senare ett brev till mig som ordförande i Samfundet att *Chinese Academy of Social Sciences* (CASS) i Beijing föreslagit ett eventuellt samarbetsprojekt mellan svenska och kinesiska arkeologer – en utgrävning vid Xipo i Henan-provinsen. Det är en plats som hör till Yangshao-kulturen och dateras till ca 6000 – ca 5500 f. Kr. Vidare handlade brevet om en utställning i *Förbjudna Staden* om svensk-kinesiska relationer. Av Andersson insamlat material från Yangshou skulle ställas ut. Vidare fanns intresse från *Zhoukoudian Beijing Man Site Museum* att poängtera Anderssons roll i kinesisk arkeologi. Ambassadören skrev ”*förhoppningsvis, genom hjälp från Sverige, göra en ny utställning om honom*”.

Jag skrev om detta till *Statens museer för världskultur* och bifogade ambassadörens brev samt avslutade med att det var för ”*SMVKs övervägande och den åtgärd vartill museet kan finna fog*”. Kopia av breven sändes till riksantikvarie Inger Liliequist, kulturminister Leif Pagrotsky och till professor Anders Andrén, *institutionen för arkeologi och antikens kultur*,

¹¹ Så skriver Per-Olow i sin rapport från resan.

¹² Dessa uppgifter noterade Per-Olow Leijon i sin reseberättelse.

Stockholms universitet. Utställningen om Johan Gunnar Andersson ägde rum hösten 2005 i *Förbjudna staden*.

Professor Anders Kaliff, *Uppsala universitet*, informerade mig nyligen om att samarbete ägt rum med CASS efter olika kontakter mellan honom och ambassaden från februari 2005.¹³ Då var *Riksantikvarieämbetet* (RAÄ) intresserat av samarbete. Enligt Anders var även RAÄ:s ordförande, Bengt K Å Johansson (civilminister mm), mycket intresserad. Som inledning på ett fördjupat samarbete arrangerade CASS och RAÄ gemensamt en konferens i Beijing i oktober 2005 som fick namnet *Sino-Sweden Archaeology Forum*.

Anders (då vid RAÄ) svarade för organisationen från svensk sida och ledde en delegation på ett tiotal personer, främst från UV, till Kina. Bengt K Å Johansson följde med. Cirka ett drygt hundratal deltog i konferensen som ledde till RAÄ:s publikation (Kaliff var editor) 2007: *Archaeology in the East and in the West. Papers presented at the Sino-Sweden Archaeology Forum I, Beijing in Sept. 2005*. En kinesisk upplaga utgavs av CASS 2007. I inledningsföredragen nämns svenskar som forskat i Kina såsom Johan Gunnar Andersson, Bernhard Karlgren, Folke Bergman och Sven Hedin. Förhoppning om kinesisk-svenskt arkeologiskt utbyte nämns av dr. Bai Yunxiang i avslutningsavsnittet i konferensrapporten.

Tanken var att konferensen skulle följas upp i Stockholm men tyvärr föll idén på grund av ekonomiska skäl. Det är naturligtvis beklagligt med tanke på de svenska arkeologernas stora betydelse för att lägga grunden till Kinas moderna arkeologi. Det hade, anser Kaliff, varit fin reklam för Sverige, om samarbetet fortsatt! Jag hoppas att Romgards bok och denna artikel kan återuppväcka tanken på arkeologiskt utbyte mellan Sverige och Kina!

¹³ Jag tackar Anders Kaliff för information om det svensk-kinesiska samarbetet.

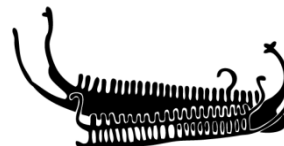
Disputationer

Claudia Scutio har disputerat vid Umeå universitet med avhandlingen *Carved Mountains and Moving Stones. Applications of Near Infrared Spectroscopy for Mineral Characterisation in Provenance Studies*

Den 25 januari, kl. 10.00 i Salens s104, Samhällsvetarhuset, Umeå.

Opponent: Rachel Opitz, School of humanities, University of Glasgow.

VÄLKOMNA TILL Svenska Arkeologiska Samfundets årsmöte 2019

Plats: Institutionen för arkeologi och antikens kultur, Stockholms universitet. Sal 334.
Hitta dit: Lilla Frescativägen 7. T-bana: Universitetet.

Tid: Fredag 10 maj kl. 17.00–19.00

Program: 17.00-18.00 Föredrag om den nya forskningen kring Antikythera-vraket av Brendan Foley,
Lunds universitet (på engelska)

18.00-19.00 Årsmöte Svenska Arkeologiska Samfundet

Dagordning för årsmötet:

- § 1. Mötets öppnande.
- § 2. Fråga om mötets behöriga utlysande.
- § 3. Fastställande av dagordning.
- § 4. Val av mötesordförande, mötessekreterare samt två justeringsmän tillika rösträknare.
- § 5. Upprättande och justering av röstlängd.
- § 6. Behandling av förvaltningsberättelse och revisionsberättelse.
- § 7. Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen.
- § 8. Styrelsens förslag till budget 2019.
- § 9. Val av styrelseordförande.
- § 10. Val av övriga styrelseledamöter och suppleanter.
- § 11. Val av revisorer och suppleanter.
- § 12. Fastställande av eventuella avgifter.
- § 13. Val av valberedning.
- § 14. Ärenden väckta av styrelsen eller ledamöter.
- § 15. Meddelande om beslut om stipendier ur Rosa Tengborgs Stiftelse.
- § 16. Övriga frågor.

I enlighet med stadgarna ska förslag som ledamot vill ha behandlat lämnas till styrelsen senast fyra veckor före årsmötet. Har du förslag, kontakta ordföranden:

Ingrid Berg
Institutionen för arkeologi och antikens kultur
Stockholms universitet
Wallenberglaboratoriet
106 91 Stockholm

E-post: ingrid.berg@ark.su.se

ARRANGERA ETT ARKEOLOGIKAFÉ

Ordna en föreläsningkväll på ett arkeologisk tema!

Funderar du på någon arkeologisk fråga? Vill du veta mer om arkeologiska utgrävningar eller kulturarvet i din hembygd?

Eller vill du djupdyka i någon aktuell arkeologisk debatt?

Bjud in en arkeolog på fika och föreläsning!

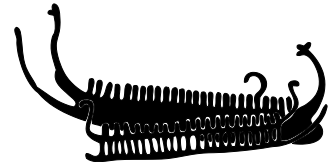
Din förening eller organisation kan få hjälp av oss!

Svenska Arkeologiska Samfundet utlyser medel för att arrangera en föreläsningkväll, tematräff eller liknande där du och din förening själva står för det praktiska arrangemanget. Ni som söker kan vara föreningar av olika slag, t.ex. hembygdsföreningar, studentföreningar eller liknande. Ni ordnar lokal, bjuder in en eller flera föreläsare och sprider information om arrangemanget på ert ort. Den inbjudne föreläsaren kan vara arkeolog eller någon annan som kan dela med sig av sina kunskaper. Vi hjälper er med kostnaderna. Ni kan ansöka för kostnaderna för inbjuden föreläsare, tryck av affischer, annonser eller liknande och i viss mån lokalhyra. Vi hjälper er även att sprida information om arrangemanget via vårt nyhetsbrev Gjallarhornet, vår hemsida (www.arkeologiskasamfundet.se) och facebookside. Vi kan också hjälpa er med att hitta en arkeolog som matchar temat på ert arrangemang. Tidigare arkeologikaféer har handlat om t.ex. samiska offerplatser och utgrävning i Dalby Söderskog.

Ni kan ansöka om medel löpande under året men vi behöver minst två månader på oss att bedöma ansökan och bevilja medlen. Skicka er ansökan med en beskrivning av arrangemangsförslaget och en kostnadsberäkning.

Skicka din ansökan till:
info@arkeologiskasamfundet.se

Current Swedish Archaeology

Invitation to apply for the posts of Digital Editor and Reviews Editor

Current Swedish Archaeology is Sweden's leading international peer-reviewed journal. Published by *Svenska Arkeologiska Samfundet* (the Swedish Archaeological Society), it produces one annual volume containing 10-15 articles including a keynote discussion and responses plus original research papers.

CSA is now looking to fill two new posts: Digital Editor and Book Reviews Editor. These roles will form part of an expanded editorial team working closely with the Editors Sophie Bergerbrant and Alison Klevnäs.

The **Digital Editor** will be responsible for:

- managing the journal's transition to a digital platform for Open Access publication;
- developing the journal's online profile and metrics;
- reviewing the current subscription model and pricing;
- working with the Editors to secure ongoing financial viability for the journal.

This is an opportunity to gain valuable experience of the Open Access publishing landscape and to shape the development of a well-established international journal as it takes new steps into a digital future. The successful candidate will need good skills in written and spoken Swedish and competence in English.

The **Reviews Editor** will be responsible for:

- identifying suitable Scandinavian-language publications and exhibitions to be reviewed in English and matching them with reviewers;
- editing book reviews;
- soliciting and editing notices on current excavations of international interest;
- developing the journal's social media presence.

This position would be ideal for a candidate looking for experience of academic publishing, to gain insight into ongoing research, and to expand their national and international network. The successful candidate will need excellent skills in written English and good reading knowledge of Scandinavian languages.

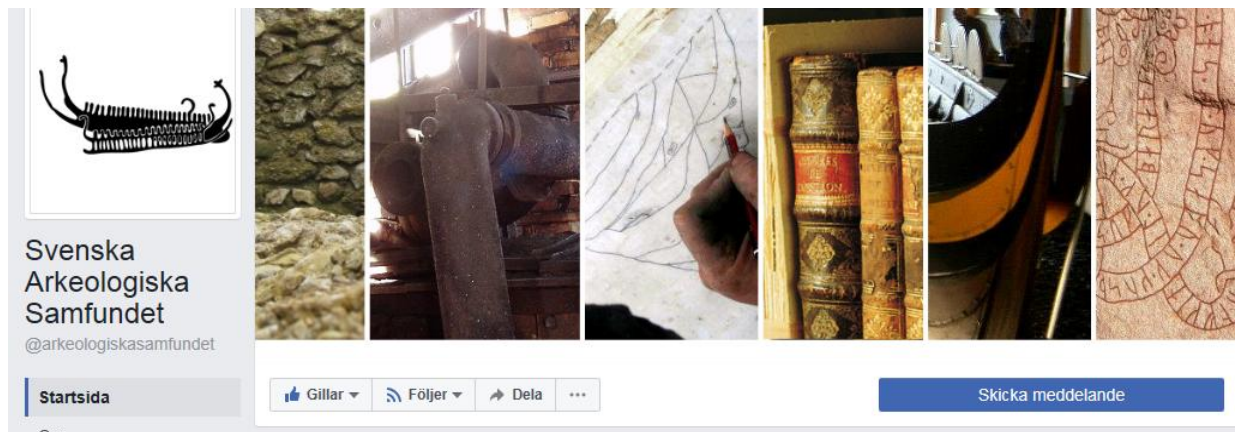
The expected term of service is 3-5 years. **All editorial positions are unpaid**, but travel expenses will be covered.

Please get in touch if you would like more information about either of the roles.

The application deadline is 18 April 2019. To apply, send a CV outlining your relevant experience plus a cover letter to csa@samfundet.se.

Svenska Arkeologiska Samfundet i sociala medier

Ni följer väl Svenska Arkeologiska Samfundet i sociala medier?

Svenska Arkeologiska Samfundet har en väldigt aktiv Facebook-sida med drygt 4900 följare. Här delas olika typer av arkeologirelaterade nyheter av både stor och liten karaktär.

Svenska Arkeologiska Samfundet finns sedan 2014 även på Twitter.

Gjallarhornet

Deadline för nästa Gjallarhornet är den **29 april**. Bidrag skickas till Anna Tornberg med e-post: anna.tornberg@ark.lu.se. Gjallarhornet distribueras numera endast via e-post som pdf. Det kan också hämtas på Samfundets hemsida:

<http://www.arkeologiskasamfundet.se/gjallarhornet.html>.

Glöm inte att meddela Samfundet om du byter e-postadress eller postadress. På så vis missar du inte utskick av Gjallarhornet eller annan information. Skicka dina uppgifter om byte till anna.tornberg@ark.lu.se.

OBS! Om du **inte** längre vill ha Gjallarhornet skickat till dig, vänligen meddela även detta till anna.tornberg@ark.lu.se så stryks ditt namn från utskickslistan.

Vill du bli ledamot i Svenska arkeologiska samfundet?

Är du aktiv inom det arkeologiska fältet och vill hålla dig uppdaterad om vad som sker inom dess olika grenar? Vill du vara med och utveckla Samfundets verksamhet eller delta i dess olika aktiviteter? Då välkomnar vi varmt din ansökan om medlemskap. Vi vänder oss till dig som arbetar med arkeologi inom till exempel arkeologisk uppdragsverksamhet, på universitet, museer och länsstyrelser, studerar på avancerad nivå eller är antagen till forskarutbildning.

Medlemsavgiften är sedan en tid tillbaka 200kr/år. Som medlem får du regelbundet nyhetsbladet Gjallarhornet samt inbjudan till möten, seminarier och temaresor.

Ansökan mailas till:

ledamot@arkeologiskasamfundet.se

När du har fått besked om att ansökan godkänts sätter du in årsavgiften 200 kr på:

Kontonummer: Plusgiro 351210-0

Betalningsmottagare: Svenska Arkeologiska Samfundet

På första inbetalningen, ange "ny medlem", namn, adress och e-post. Du kan även maila oss så skickar vi inbetalningskort.